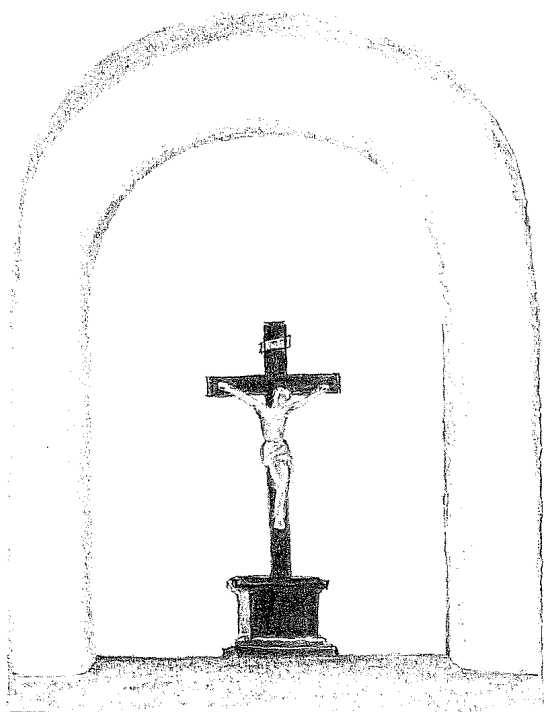

Bangsbostrand Kirke i 100 år

Bangsbostrand Kirke i 100 år

*Denne bog er udgivet af Bangsbostrand Kirkes
Menighedsråd i 2002.*

*Bogen er redigeret af Jørgen Engelbrecht og
illustreret af Arnold Andersen.*

Trykt hos Nordtryk A/S

Typografi: Garamond

Indhold

Forord	5
2 biskopper og 12 små profeter	6
Vi er et folk på vandring	7
Pastor Münster	7
Ønsket bliver til virkelighed	8
Grundstenen nedlægges	10
Vartegnet	12
Indvielsen	13
Kirkens ansatte	17
Gavelisten ved indvielsen	19
Kirkeskibets logbog	21
Digtet Bangsbostrand Kirke	22
Uddrag af forhandlingsprotokol	23
Konfirmandhuset	29
Som jeg husker det	32
Byggehistorier fra 80'erne og 90'erne	41

Forord

Om hundred' år er alting glemt ...

... sådan lyder en linje i en gammel revyvis.

Dette jubilæumsskrift, som udgives i anledning af Bangsbostrand Kirkes 100 års jubilæum den 30. november 2002, skal medvirke til, at begivenhederne omkring kirkens opførelse for hundrede år siden ikke går i glemmebogen.

Beretningerne er hentet fra gamle menighedsrådsprotokoller og gamle avisartikler og fortalt af navngivne personer, som på en eller anden måde har haft tilknytning til sognet og Bangsbostrand Kirke.

Bogen er redigeret af Jørgen Engelbrecht, søn af Aksel Engelbrecht Jensen, som var kirkens organist 1945-1976 og barnebarn af Carl Jensen, der var kirkens kordegn 1902-1941 og formand for Bangsbostrand Menighedsråd 1939-41.

2 biskopper og 12 små profeter

Da Bangsbostrands Missionshus blev bygget tilbage i 1884, var der to skikkelser, der i særlig grad skilte sig ud fra rækken af forkyndere i Bangsbostrand, nemlig Morten Pedersen og Chr. Lisborg. Dette var baggrunden for, at pastor Münster i Flade skulle have fremsagt ordene: "I Bangsbostrand har vi 2 biskopper og 12 små profeter."

Ordene er samtidig meget betegnende for den store vækkelse, der bredte sig i Bangsbostrand i årene 1870-1880, og som resulterede i, at der for indsamlede midler kunne bygges et missionshus.

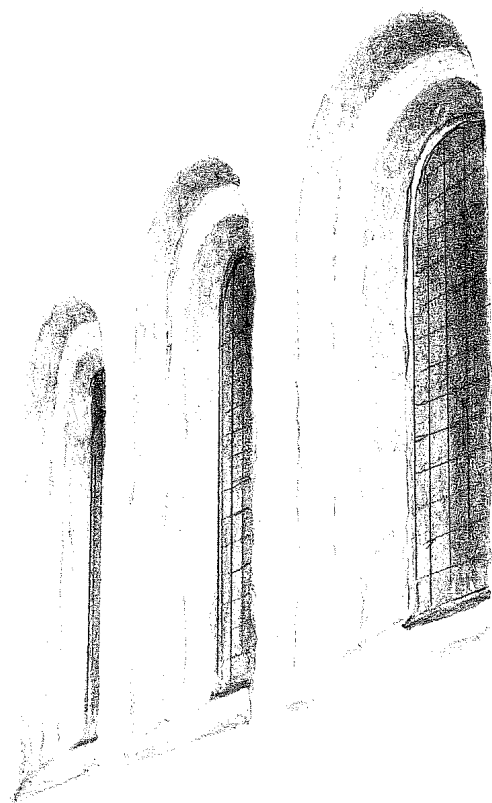
Man gik til kirke

Da missionshuset blev bygget, gik man til kirke i ordets bogstaveligste forstand. Hver gudstjenestedag gik man i al slags vejr op ad den gamle kirkesti til Flade Kirke for at høre det levende livets ord, som man ikke ville undvære.

Selv efter, at den nye kirke var blevet bygget, gik man hver tredje søndag, hvor der ikke var gudstjeneste i Bangsbostrand Kirke op til moderkirken i Flade.

Det skete også, at man gik helt ud til Sæby Kirke, og da missionshuset en gang havde lånt penge af en mand helt ude fra Dybvadkanten, spadserede Morten Pedersen, der var menighedsrådsmedlem i

Gærum, hvert halve år derud for at betale afdrag. Først i 1943, da Bangsbostrand Kirke blev selvstændig sognekirke, og Bangsbostrand et selvstændigt sogn med egen præst og gudstjeneste hver søndag, hørte vandringerne til Flade Kirke op.

Vi er et folk på vandring

En solidaritets-salme, hvori vi nutidige udtrykker vor solidaritet med det vandrende folk, som byggede Bangsbostrand Kirke i 1902:

*Vi er et folk på vandring.
Bli'r vejen besværlig og lang,
da søger vi engen og kilden,
en rast-plads til bøn og sang.*

*Vi er et folk på vandring.
I uro, bekymring og nød
behøver vi styrke og stilhed
og samles om vin og brød.*

*Vi er et folk på vandring.
Til tider i troen vi kan
se hjemmet vi pilgrimme søger,
det dejlige livets land.*

Bearbejdet til brug i Bangsbostrand af Holger Lisner, december 2001 efter svensk original af Britt G. Hallquist, 1982 og norsk oversættelse af Ejvind Skeie i 1982.

Pastor Münster

Det var ikke på grund af utilfredshed med pastor Münster, der havde virket som præst i Flade siden 1894, men på grund af ønsket om at få sin egen kirke, at bangsbostranderne begyndte at drøfte mulighederne for at få opført en kirke i Bangsbostrand.

Pastor Münster blev præst i kirkens to første år, og da han rejste til Uggerløse på Sjælland, blev han – 30 år senere – inviteret til missionshusets 50-års jubilæum.

At han efter de mange år stadig havde omsorg for sit gamle sogn, vidner hans svar på invitationen om:

"I nogle dage har vi talt med Herren om det, men der vil ikke blive nogen hvile i det. Lever vi så længe, vil min kone være 68 år og jeg 74 år, og mange skrøbeligheder følger med alderen.

Jeg beder daglig om, at der må komme en vækkelse ind over Bangsbostrand, i hvilken mange unge som gamle må blive omvendte, samtidig med, at en herlig fornyelse må komme ind over alt det, der er liv i."

Ønsket bliver til virkelighed

Bangsbostranderne havde drøftet ønsket om at få deres egen kirke med daværende folketingsmand, Hans Madsen, Skærumhede, og denne havde udvirket, at Bangsbostrand fik en bevilling på 18.500 kroner på finansloven til bygning af kirken. Man havde selv samlet 6.000 kroner ind og rådede således over i alt 24.500 kroner.

Opgaven med tegning af kirken blev overdraget til arkitekt K. Varming, der senere skriver i "MEDDELELSER FRA AKADEMISK ARCHITEKTFORENING":

NÅR MAN FAAR TIL OPGAVE: AT BYGGE EN KIRKE MED 400 FASTE SIDDEPLADSER FOR EN SUM AF CA. 21.000 KR., ER DET VEL PAA FORHAAND GIVET, AT RESULTATET MAÅ BLIVE FATTIGT; SELV RET STORE LANDSBYKIRKER HAR SJÆLDENT MERE END CA. 200 SIDDEPLADSER. NAAR DERFOR OMSTÅENDE TEGNINGER – EFTER REDAKTIONENS ØNSKE – GENGIVES I "ARCHITEKTEN", TØR DE VEL IKKE GØRE KRAV PAA ANDEN INTERESSE END DEN, DET JO ALTID KAN HAVE FOR ARCHITEKTER, DER MAATTE KOMME I EN LIGNENDE SITUATION: AT KUNNE SE, HVOR MEGET DER KAN "FAAS FOR PENGENE".

KIRKEN ER BELIGGENDE PAA BANGSBO STRAND I HØRNS HERRED, EN HALV MIL FRA FREDERIKSHAVN. STATEN HAR TILSKUDT 18.500 KR., RESTEN ER INDSAMLET PRIVAT. FACADERNE ER UDFØRT AF HÅNDSTRØGNE MURSTEN, SKUREDE OG HVIDTEDE, TAGET DÆKKET MED RØDE FALSTAGSTEN, TAARNET MED BÆVERHALER. RUMMET ER HVIDTET INDVENDIGT, BJÆLKELOFTET MØRKT FERNISERET, STOLESTADERNE MALEDE MØRKEBLAA; GULVET ER LAGT MED RØDE FLISER BRÆNDT AF LER.

MURERMESTRENE ØSTERGAARD OG MORTENSEN, FREDERIKSHAVN, OG TØMMERMESTER JAKOBSEN, AALBORG, HAR HAFT BYGNINGEN I ENTERPRISE.

UDENFOR BYGGESUMMEN ER DER VED SÆRLIG INDSAMLING ANSKAFFET: EN MALMKLOCKE, STØBT I "DE SMITHSKE JÆRNSTØBERIER" I AALBORG; 4 UDSKAARNE RELIEFFER TIL PRÆDIKESTOLEN, UDFØRT AF BILLEDHUGGER BUNDGAARD; ET ALTERBILLEDE MALET AF AXEL HOU.

"Opførelsen af Kirken blev paabegyndt i April 1902, og den blev indviet Søndagen den 30. November."

Grundstenen nedlægges

Den 20. maj 1902 blev grundstenen lagt ved en lille højtidelighed, der blev overværet af en ret betydelig forsamling.

Man indledte med at synge salmen: ”På Jerusalem det ny”, hvorefter provst Dresler bad en bøn og talte over profeten Zakarias, 4. kapitel, i hvilket der fortælles, at profeten ser en guldlysestage med to olietræer; dette udlægges som Herrens ånd, ved hvis kraft Serubabel skulle fuldføre templets bygning, et forbillede på Guds riges fuldendelse.

I sin tale sagde provst Dresler blandt andet: ”Hvad er det da, I er i færd med at lave?

I bygger en kirke, som skal have den gerning, at fra den skal åndens olie strømme ind i hjerterne. Der er for mange mennesker her, der har for langt til kirken, derfor bygges denne kirke her, for at tilstrømningen kan blive rigere og lettere.

Når vi i dag nedlægger grundstenen, vil vi huske, at denne skal være et billede på, at i virkeligheden er det vor Herre Jesus Kristus. Lad os derfor være på det rene med, at der er ingen anden grundvold for Herrens kirke og menighed, der dur, end Jesus Kristus.

Hvad der gælder Herrens kirke og menighed, gælder i virkeligheden også i eders hjem. Når der er begyndt at gå råddenskab og svamp i hjemmet, i dets fred og lykke, er grunden den, at man ikke

har bygget på Jesus Kristus. Og hvad der gælder familiesamfundene, gælder hvert enkelt menneske.”

Provst Dresler nedlagde derefter grundstenen i Den Treenige Guds navn og nedbad Guds velsignelse over det, som skulle rejses.

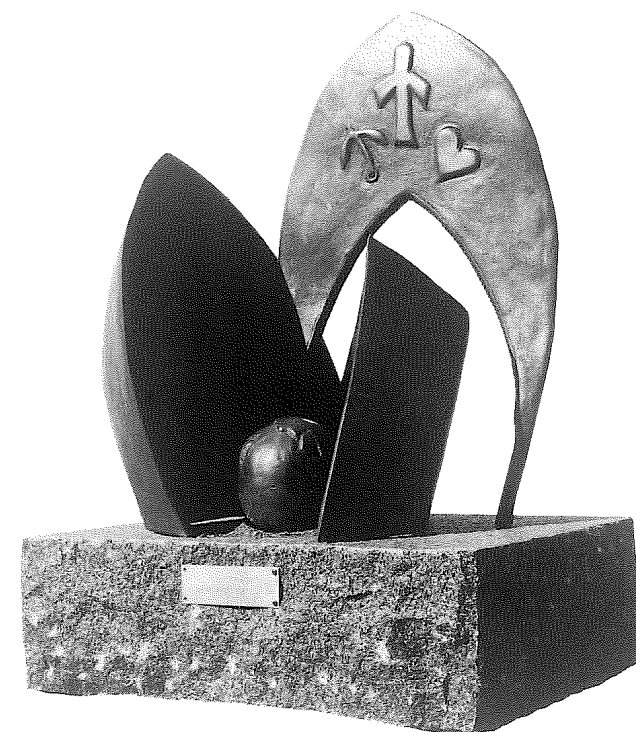
Under grundstenen indmuredes en blykapsel indeholdende et eksemplar af hver af landets mønter fra 1 krone og nedefter samt et dokument med følgende ordlyd:

”Tredje Pinsedag, den 20ende Maj 1902, Danmarks Konges Kristian den 9ds 39te Regeringsår, da Dr. Teol. Fr. Nielsen, R. af D. og Dbmd., var Biskop over Aalborg Stift. G.D. Dresler, R. af D., var Provst over Horns Herred og L.D. Münster var Sognepræst over Flade-Gærum Pastorat, nedlagde ovennævnte Provst G.D. Dresler Grundstenen til Bangsbostrand Kirke og bad om Velsignelse over den Bygning, der nu skulle rejses.”

Komiteen til Kirkens Opførelse var: ”Skipper P. Nielsen, Skipper Søren Jensen, Fisker Ole Jensen Rønnest, Smed H.P.Hansen, Murer Jørgen Jensen, Møller S. Kr. Kristensen og Sognepræst L.C. Münster.

Kirkens Arkitekt var K. Varming af København, entreprenørerne var Murermester N. Østergaard og I. Mortensen af Frederikshavn samt Tømrermester C.P. Jakobsen fra Aalborg.

Til Kirkens Opførelse har Staten bevilget 18.500 Kroner, medens Menigheden har tegnet henimod 6000 Kroner. Grunden har kostet 1000 Kroner. Der er ingen Kirkegaard. Der er et Vedligeholdelsesfond paa 2000 Kroner.”

Vartegnet

I en mørk og snetung vinter
i en skov med vilde bregner
ved en å med stærke kræfter
ved en bukkebrusebro
gik en dreng på stien
mellem dunkle trolde træer
på vejen hjem alene
skræmt af disse væsner
som ingen andre ser

Ud af mørket stod et lys
sendt fra hvide vægge
plantet der af søjler
flammer mellem træer
et pejlepunkt i natten
et tårn som ingen afstand
kan gribe i sit slør
et vartegn der hvor andre
bare så en kirke

Bent Haller

*Bent Haller er en af
Danmarks mest alsidige og
produktive forfattere.
Han er født grundlovsdag
1946 i Bangsbostrand.
Foruden at være forfatter
er han stadig udøvende
maler og billedhugger og
anerkendt for alle tre dele.*

Indvielsen

Søndag den 30. november 1902 samledes "gejstlige og verdslige autoriteter" i Bangsbostrand Missionshus, og kl. 10.00 gik man i samlet procession mod kirken, hvor kirkeklokkerne ringede.

Forrest biskop og amtmænd fulgt af provst og borgmester, flere præster, sognerådets formand og medlemmer af komiteen for kirkens opførelse.

Da processionen trådte ind i kirken, hvor alle 400 pladser var optaget, blev der præluderet fra kirkens orgel.

Præsterne bar bibel, alterbog og kirkens hellige kar gennem kirken til alteret, hvor biskoppen modtog dem.

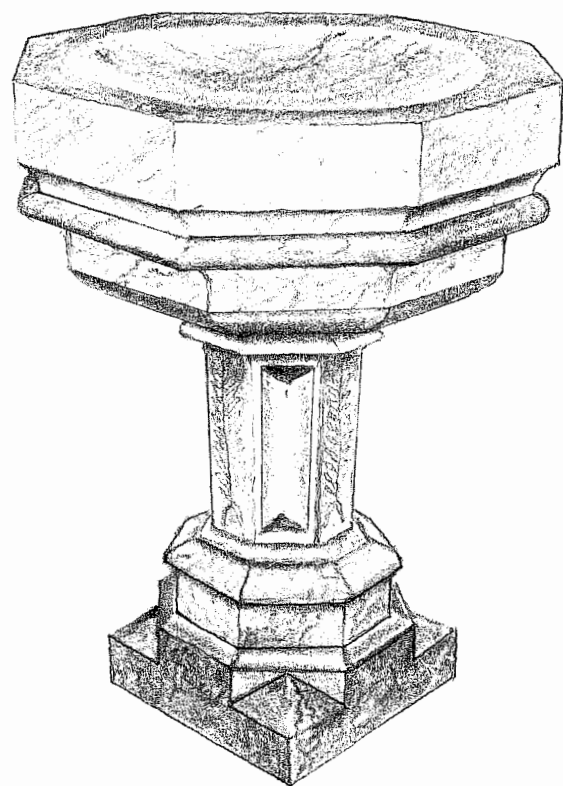
Gejstligheden var repræsenteret ved biskop Frederik Nielsen, provst Dresler, pastor Nørholt, Skagen, pastor Pedersen, Elling, pastor Sveistrup, Aasted, pastor Olsen, Understed og pastor Krarup, Sæby. Sognepræsten, pastor Münster, havde sygdomsforfald.

Efter indgangsbøn og salme talte biskoppen over teksten fra Romerbrevets 13. kapitel. Han sluttede sin tale med at sige: "Lad de dage, da I samles i dette skønne venlige hus om ordets forkyndelse og nadverbordet, blive de gode dage i Eders liv, de dage I længes efter. Det give Gud af nåde. Amen."

Efter prædiken foretoges indvielsen. Fire præster læste hver sit stykke af "den ved kirkeindvielser brugte tekst", og biskoppen fremsagde ritualets ord.

"Så indvier jeg da på mit embedes vegne dette hus i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Jeg helliger og afsondrer dette rum fra verdens larm og fra al verdslig handel, til at Guds navn må bo heri, og her skal være et hus og en forgård til himmelen.

Velsignet være disse mure, at under deres ly, bønner og lovsang må lyde og opløfte sjælene fra jordens travlhed og til Guds riges fred."

”Velsignet være denne prædikestol, hvorfra Guds ord skal forkyndes, at Jesu Kristi evangelium altid må høres rent og ret, til at bøje det hårde sind, til at trøste det sønderknuste hjerte.”

Billedskærerarbejdet på prædikestolens 4 felter viser Jesu fødsel, korsfæstelsen, opstandelsen og himmelfarten. Det er udført af billedhugger Anders Bundgaard, København.

“Velsignet være denne døbefont, at Guds ånd ved dåbens hellige bad må virke til genfødsel og frelse for dem, som kristnes deri.”

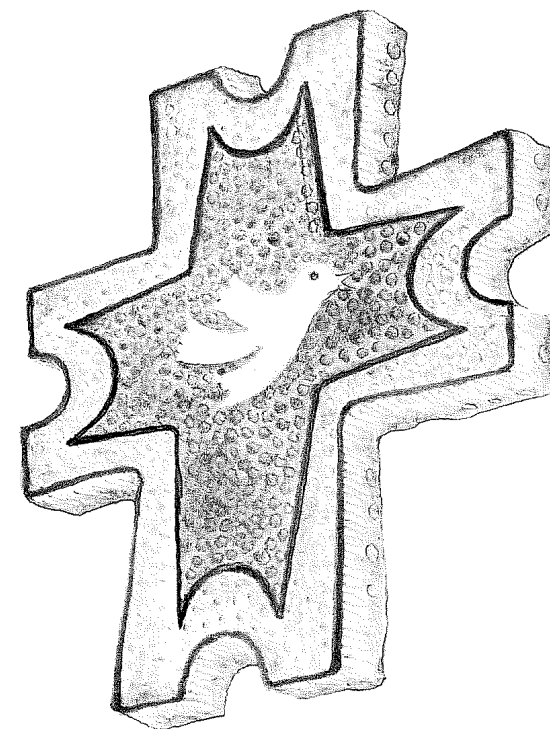
Marmordøbefonten er skænket af en anonym giver i Frederikshavn.

”Velsignet være dette nadverbord, at dåbens hellige gaver der må være Troen og Håbet og Kærligheden i oprigtige hjerter. Velsignelse være over de unge, når de her fornyer deres dåbs pagt. Velsignelse over brud og brudgom, når deres forening her stadfæstes og indvies.”

Alterdugen er skænket af frk. Nielsen, Norge, og altertæppet, der er vævet af fru Gøtche, Aarhus, er skænket af kvinder i Bangsbostrand.

”Velsignelse over alle dem, som under livets møje, her søger hvile for deres sjæle, og når deres vandring er endt, da hvile deres støv i kirkens ly, og opstandelsen lyser over gravene. Nåde og fred være rigeligt og mangfoldigt udgydt over dette sted! Amen.”

“Og hermed overgiver jeg nu dette til Herren indviede hus til Guds Ordets beskikkede tjenere, dem som nu er, og dem som herefter lovlig bliver kaldede, og til denne menigheds kristelige brug og omsorg.”

Kirkens ansatte fra 1902

Præster

L.C. Münster	1902-1904
P.S.V. Muller	1904-1908
C.F. Eilschou-Holm.....	1908-1910
O.J. Steincke	1910-1943
S.A. Haack.....	1943-1947
Kristian Sommer.....	1947-1961
Helge Magelund.....	1961-1985
Erik B. Præstholm.....	1973-1979
Freddy Cordes	1980-1982
Jette Christensen	1982-
Jens Markussen	1985-
Pia Søgaard Hansen	1996-

Organister

<i>Ukendt</i>	1902-1920
Fru Adolfine Rønne.....	1920-1945
A. Engelbreckt Jensen.....	1945-1976
Harry Levorsen	1976-1991
Hedin Kambsdal.....	1991-1998
Inger Lee.....	1998-

Kordegne

Carl Jensen.....	1902-1941
J.P. Pedersen	1941-1945
P. Valentinussen	1945-1946
A. Lindholm	1946-1968
N. I. Brogaard Andersen	1968-1985
Karen Marie Jannerup.....	1985-1986
Magnus Andersen	1986-1997
Jonna Juul	1997-2000
Flemming T. Hansen	2000-

Kirketjenere

Chr. Nielsen.....	1905-1920
Marianne Kristiansen.....	1920-1936
Johannes Olsen	1936-1941
Peter Bang.....	1941-1959
Ludvig Engel.....	1959-1977
Poul Jensen.....	1977-1979
Poul Bach Jensen.....	1979-

Konfirmandhuset

Grethe Borup	1976-1991
Jytte Pedersen	1991-1993
Edel Larsen	1993-

*På modstående side ses organisten fra 1945-1976,
Aksel Engelbreckt Jensen.*

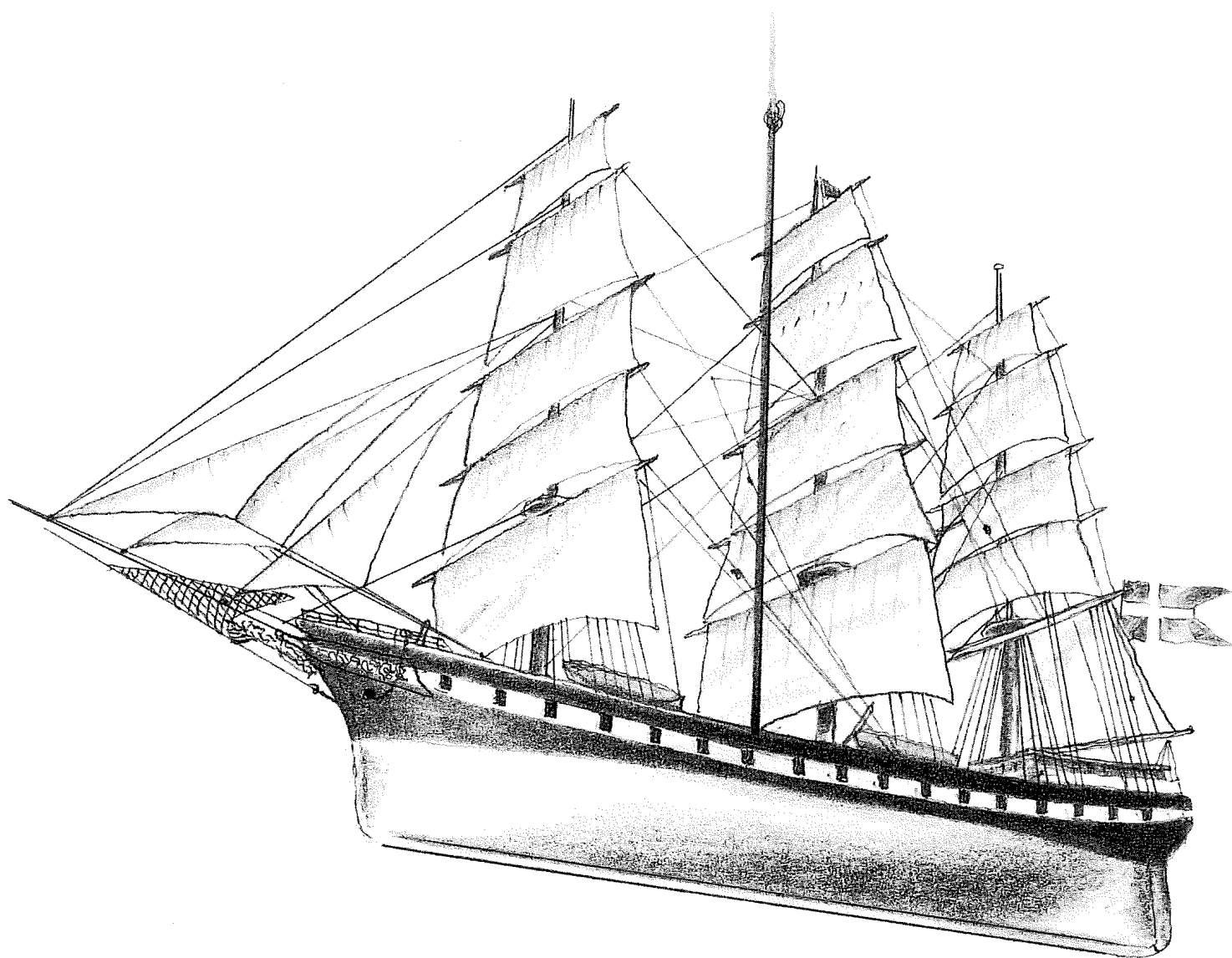

Gavelisten ved indvielsen

At opførelsen af Bangsbostrand Kirke har været fulgt med en levende interesse og offervilje, vidner gavelisten om.

Sølvforgylt kalk og disk skænket af Kulturministeriet.
Alterkande af sølv skænket af pastor Münster.
Oblatæske af sølv skænket af "Venner i Gærum".
Dåbskande skænket af Søndagsskolen i Bangsbostrand.
Bibel skænket af biskop Frederik Nielsen, Aalborg.
Alterbog skænket af lærer Nielsen, Understed.
Salmebog skænket af vodbinder P.C. Pedersen, Bangsbostrand.
Altertavle med sidefløje og forgylt ramme. Hovedtavlen med maleri af Anker Hou: "Jesus velsigner de små". Anonym giver.
Alterdug skænket af frk. Nielsen, Norge.
Altertæppe, vævet af fru Gøtche i Aarhus, skænket af "Kvinder i Bangsbostrand".
Døbefont i marmor skænket af anonym giver i Frederikshavn.
Kirkens store malmklokke skænket af anonym giver.
Kirkens lille klokke skænket af købmand P. Schou, Frederikshavn.
Billedskærerarbejdet på prædikestolens 4 felter er udført af billedhugger Anders Bundgaard, København, og skænket af "en Kreds af frederikshavnske Damer".
To lysekroner efter tegning af Th. Bindsbøll er skænket af godsejer Johan Knudsen, Bangsbo.
Et skib er skænket af besætningerne på fiskekuttere i Bangsbostrand.
Alterstagerne i messing er skænket af "Ynglingeforeningen i BangsboStrand".

Endvidere blev der skænket forskellige pengegaver.

Kirkeskibets logbog

Dette Skib er skænket til Kirken her af Fiskere i Bangsbostrand. Kirken er opført i Sommeren 1902, da Pastor L. Münster, hvis Billede findes her i Kalksten, var Sogneprost for Flade-Gortum. Skibet er lavet Havnbejvink C. Dam i Frederikshavn.

Men Noah fandt Naade for
Herrens Gjæ:
Huseby 6 Bop & Var.

Da kirkeskibet skulle efterses og repareres i 1960, fandt man i skibets kahyt ovenstående lille dokument.

Senere er tilføjet:

Skibets Rigning
- efterset og repareret
juni 1978.
- Carl-Chr. Rønne
Fiskerstien 3 A.
Bangsbostrand.

Skibets rigning efterset og repareret juni 1978. Carl-Chr. Rønne, Fiskerstien 3 A, Bangsbostrand.

I marts 1960 er dette skib restaureret i Skagen af undertegnede pens. fiskeribetjent Almand Jensen Aaen af Bangsbostrand, boende i Skagen.

A. J. Aaen

I marts 1960 er dette skib restaureret i Skagen af undertegnede pens. fiskeribetjent Almand Jensen Aaen af Bangsbostrand, boende i Skagen.

Bangsbostrand Kirke

Et kirkehus, ej stort og rigt, der blænder,
mod alfarvej dets port dog åben vender.
Til slægtens tarv dets kald i tiden lyder:

Kom fylk jer i min hal,
den trøst, der kvæger al jer ynk, jeg yder!

Trafikkens strøm forbi dens gavlmur iler,
Så uberørt den i sit formål hviler:

At kalde hver, der tror på det, der varer
bag livets kår på jord,
til andagt om det ord, der alt forklarer.

I fiskerlejet vidt dens klokker hørtes,
Det hårde sind blev blidt, og hjerter rørtes,
Når efter travle dag i solfaldsbranden
de dybe bedeslag
i pagt med åndens sag lød over stranden.

Af sang og orgelbrus blev hjerter stemte,
sin angst i Herrens hus den bange glemte.
Ved nadverbord og dåb på ny den svage
for tvivl blev skænket håb,
og den, hvis dag var råb, fik fred at smage.

Et kirkehus, ej stort og rigt forsiret
men åben er dets port og korssmykt spiret.
Enhver, der vil og tror, derind bør træde,
thi vældet – livets ord –
hvori al visdom bor, er dér til stede.

Melodi:

Nu rinder solen op af østerlide

Tekst:

Johs. Boolsen.

*Johs. Boolsen er født den 27. marts
1895 i Lundby Sogn, men boede
det meste af sit liv i Bangsbostrand
sammen med sin hustru Ehtly Oli-
via.*

*Ved sit beskedne hus havde han en
meget stor stensamling, som i dag
kan ses i Boolsens Stenhavn ved
Bangsbo Museum.*

*Johs. Boolsen udgav sin første digt-
samling "Aforismer" i 1929. Senere
fulgte adskillige digte og sange.*

*Johs. Boolsen døde den 12. marts
1985 i Frederikshavn.*

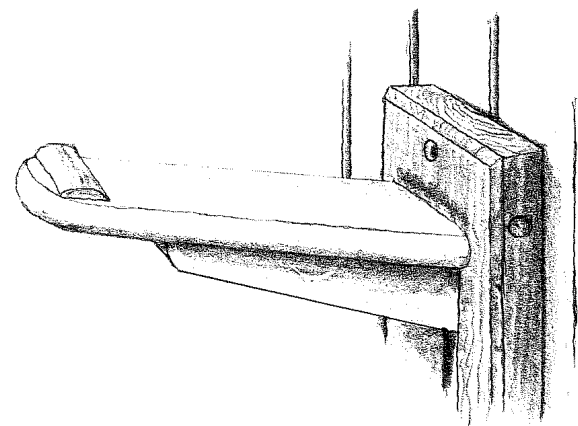
Uddrag af menighedsrådets gamle forhandlingsprotokol

31.10.1904. Flade Menighedsråd forhandler om ansættelse af en ringer ved Bangsbostrand Kirke. Det vedtoges at ansætte en sådan fra nytår 1905 for en årlig løn af 100 kroner.

2.3.1916. Den 29. januar 1916 betales kr. 1.010,80 til fabrikant Hess, Vejle for varmeapparat til Bangsbostrand Kirke. Restbeløbet 500 kroner betales i regnskabsåret 1916-17.

26.1.1917. Til kirkens opvarmning og belysning ved særlige lejligheder fastsættes som betaling 11 kroner for opvarmning og 3 kroner for ½ belysning og 5 kroner for hel belysning.

11.5.1919. Menighedsrådet bestemte at forhøje kirkebetjentens løn ved Bangsbostrand Kirke til 250 kroner, organistens løn til 100 kroner og bælgræderens løn til 40 kroner.

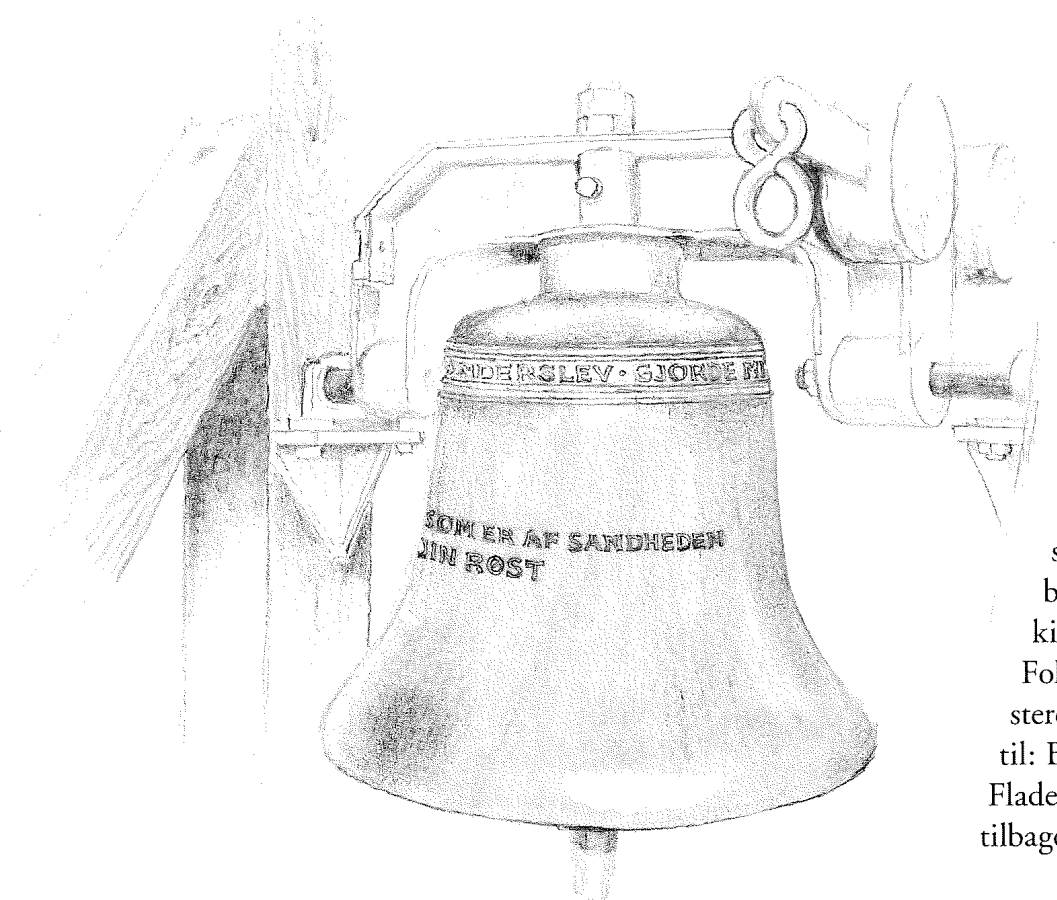
11.10.1923. Det bestemtes, at såfremt der bliver installeret elektrisk lys i Bangsbostrand, da at få det indlagt i kirken. Man tænker sig 20 lampesteder i kirken.

3.2.1926. Det vedtoges at lukke sognets kirker for en navngivet magister og dennes hustru, der begge er adventister og klædt i hvidt, indtil de har afgivet erklæring om, at de ikke vil forstyrre gudstjenesten, hvilket de gentagne gange har gjort ved – uden tilladelse – under gudstjenesten at stå op og tale i kirken, og indtil statsadvokatens kendelse foreligger.

13.8.1926. Det viser sig, at kakkelovnen i Flade Kirke ikke kan repareres. I dette møde er fremlagt et tilbud fra C. M. Hess i Vejle om et nyt varmeapparat – en calorifere.

22.10.1928. Det vedtoges at anskaffe 170 særkalke af glas med klart kors à 1 krone pr. stk. til Bangsbostrand Kirke.

Ligeledes omdannes alterkalken til nævnte brug. (Tidligere drak alle altergængere af samme kalk, men på grund af bl.a. udbredelsen af tuberkulose indførte man nu glaskalke til den enkelte altergænger. Red.).

17.10.1935. Klokkestøber Sørensen, Brønderslev, har omstøbt Bangsbostrand Kirkes store klokke sammen med en mindre klokke, som også fandtes i kirketårnet, til én stor klokke, for en pris af 1000 kroner.

Den nye omstøbte og klangfulde klokke blev i dag ophængt, og dens klang lyder smukt over byen og

viden om til glæde for såvel støberen som beboerne.

28.11.1938. Til organist ved Flade Kirke valgtes guldsmed Aksel Engelbrecht Jensen, Frederikshavn.

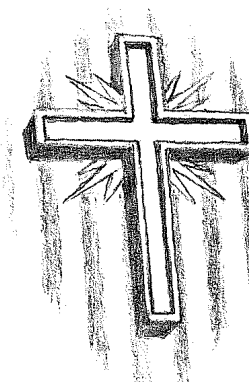
9.2.1939. Der forhandlede om at andrage Kirkeministeriet om oprettelse af et særskilt menighedsråd for Bangsbostrand Kirke med tilhørende kirkedistrikt fra 1. april 1939. Folketallet i distriktet og den resterende del af Flade Sogn anføres til: Bangsbostrand: 2.432, Ø. og V. Flade samt Apholmen: 1.448 og den tilbage blevne del af Flade Sogn: 216.

22.10.1939. Det nyvalgte menighedsråd holder sit første konstituerende møde.

13.12.1939. Det besluttes at forhøje kirkebetjentens løn med kr. 250 til 750 kroner årligt.

Bælgtræderens løn forhøjes med kr. 60 til 180 kroner årligt, dertil kommer kr. 65 for renholdelse af kirkepladsen samt snekastning. Organistens løn forhøjes med kr. 50 til i alt kr. 400.

20.12.1943. Det vedtoges enstemmigt at antage guldsmed Aksel Engelbrecht som organist ved Bangsbostrand Kirke fra 1. januar 1944.

14.7.1944. Der foreligger tre tegninger til orgelfacade til det nye orgel, som menighedsrådet ved sidste møde med basarkomiteen vedtog at bestille hos Th. Frobenius & Co. Prisen er kr. 17.980,00, fratrasket kr. 1.500,00 som betaling for det gamle orgel.

4.3.1954. Indførelsen af den nye salmebog drøftedes, og menighedsrådet bestemte, at man skulle søge den nye salmebog indført den første søndag i det nye kirkeår.

19.9.1958. På mødet behandledes en skrivelse fra medlemmer af folkekirken og bosiddende i Bangsbostrand Sogn med anmodning om at afholde et møde til drøftelse af den projekterede kirkegård ved Sæbyvej.

9.10.1958. På et møde i Møllehuset med ca. 250 deltagere opfordrede deltagerne menighedsrådet til at opgive planerne om den påtænkte kirkegård, som man fandt upåkrævet for tiden.

17.3.1959. Drøftedes kirkegårdssagen, og det besluttedes at rette henvendelse til Det Danske Hedeselskab og anmode om en udtalelse vedrørende afvanding af det påtænkte areal.

21.7.1960. Efter udtalelser fra Det Danske Hedeselskab om, at det påtænkte areal må anses for uegnet til kirkegårdsbrug, vedtog menighedsrådet at anmode de kirkelige myndigheder om tilladelse til at opgive kirkegårdsprojektet.

15.9.1960. Fra Kirkeministeriet forelå godkendelse af menighedsrådets beslutning om at opgive kirkegårdsprojektet.

29.8.1962. Det besluttedes, at man ville anskaffe hynder til kirkens bænke, at kirken skulle kalkes indvendig fra 17. til 29. september, og at der i dette tidsrum skal installeres et oliefyr.

3.7.1963. Fra firmaet Oticon forelå tilbud på et teleslyngeanlæg til en pris af kr. 1.950,00. Det vedtoges at lade firmaet opstille dette anlæg.

24.11.1963. Blæseren ved orgelet er utæt og ikke tidssvarende. Efter orgelbyggerens overslag vil en ny blæser koste kr. 964,00. Hertil kommer opstilling anslået til kr. 450,00.

9.1.1968. Der forelå en invitation fra Ungdomsborgen i Bangsbostrand til reception søndag den 10. marts i anledning af Borgens indvielse.
Man vedtog at give en gave på kr. 200,00 til Ungdomsborgen.

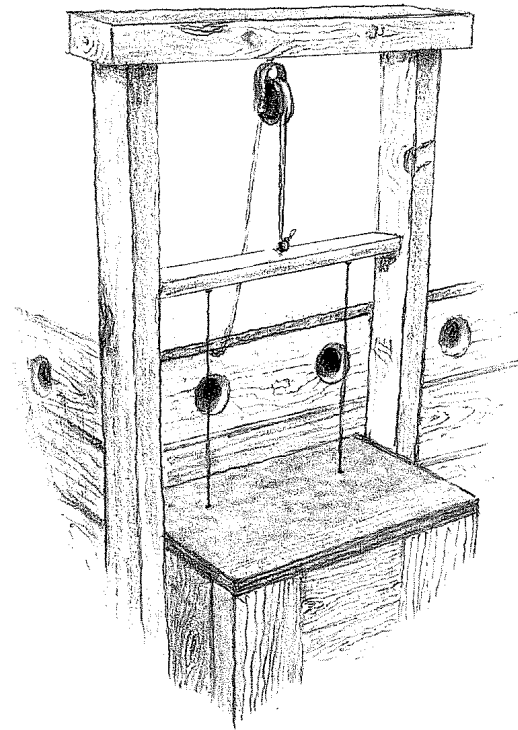
28.6.1972. Ud over til almindelige driftsudgifter hensættes følgende beløb:

Kr. 35.000 Til reparation af orgel

Kr. 10.000 Til nye toiletter

Kr. 55.000 Til vor andel for benyttelse af
Frederikshavn Kirkegård

Kr. 9.500 For benyttelse af Fladstrand Kirke

Konfirmandhuset

I 1960'erne startede en kolossal befolkningstilvækst i Bangsbostrand Sogn og ikke mindst i sognets vestlige del. Her blev opført store boligblokke ved Koktvedvej og Højrupvej med i alt 664 lejligheder. Hånbæksskolen blev opført og indviet i 1970. Konfirmanderne herfra skulle undervises i Bangsbostrand Sogns regi. Der blev derfor behov for ansættelse af en hjælpepræst til at varetage embedspligterne i dette nye tætbefolkede område.

I 1973 blev unge Erik Præstholm, direkte fra de afsluttende studier, ansat som residerende kapellan med foreløbig bopæl i de nye boligblokke og dermed bosat centralt i området. Senere købte menighedsrådet en egnet præstebolig, nemlig Emil Hornemans Vej 7.

Pastor Erik Præstholm overtog straks konfirmandundervisningen af eleverne fra Hånbæksskolen, men det skortede på acceptable undervisningslokaler, så menighedsrådet gik hurtigt i gang med at finde sådanne. Samtidigt fremkom der ønsker fra en beboerkreds om afholdelse af gudstjenester i området. Til dette formål benyttede man flere gange aulaen på Teknisk Skole.

Flere muligheder for lokaler blev afprøvet. Nærmest var et tilbud om en vandrekirke, som kirkefonden rådede over. Hertil skulle der så findes en velegnet grund. En sådan grund rådede kommu-

nen over, beliggende på hjørnet af Koktvedvej og Hånbækvej.

Provst og stiftsøvrighed blev inddraget. Etableringsudgift blev opgjort til kr. 48.100. Hertil årlig leje af kirke kr. 54.000 + leje af grund kr. 28.000.

Flere møder blev holdt med stiftsfuldmægtig A. Jørgensen. Første møde på stiftskontoret i Aalborg den 11. november 1974. Besværligt var det, at biskop Erik Jensen pludselig var død. Men da den nye biskop Henrik Christiansen tiltrådte, blev hans første embedsopdrag at holde et møde med menighedsrådet, som foregik i Møllehuset. Her fik han forelagt omkostningerne ved at etablere en vandrekirke, men også et forslag om at købe grunden og selv bygge blev drøftet.

Biskoppen skar igennem: "I skal købe grunden og selv bygge. Lav et budget – men overhold det! – Husk det!"

Så gik menighedsrådet i gang med grundkøbet, men den store grund var af kommunen udlagt som grund for en evt. opførelse af en ny kirke til det hastigt voksende område. Medbestemmelse havde derfor alle tre menighedsråd i Frederikshavn, som så først skulle give tilladelse til, at grunden blev frigivet. Da loven pålægger kommunerne altid at have en egnet grund til rådighed,

såfremt der skulle opstå behov for en ny kirke i et bolig tæt område, blev en egnet grund udlagt vest for Suderbovej til, som det nu hedder, et kirkecenter. Deraf navnet på vejen til grundarealet, nemlig Kirkecentervej.

Alle accepterede den nye placering også af hensyn til, at metodistkirken var opført i umiddelbar nærhed af den omhandlede gamle grund. Da grunden var for stor, blev der udstykket to parcelhusgrunde derfra, og menighedsrådet kunne så købe den resterende parcel.

Rådet planlagde straks forløbet, udarbejdede en papmodel, hvor rådets medlemmer kom med ideer til indretning. Arkitekt Wøhlk Petersen fik modellen og lavede herudfra tegninger til det forestående byggeri.

Arbejdet blev sendt i indbudt licitation, der blev afsluttet umiddelbart før jul 1975, hvor murermester Svend Munchs hovedentreprisetilbud var lavest og lød på kr. 379.800 ekskl. moms, og han fik dermed overdraget arbejdet. Grunden blev købt for kr. 157.668, hertil tilslutningsafgifter ca. kr. 50.000. Et detaljeret og samlet budget på ca. kr. 785.000 blev uden bemærkninger godkendt af såvel provst som biskop.

Byggetilladelse blev givet den 4. februar 1976, og straks herefter blev soklen støbt. Der blev afsat 80 dage til opførelsen af det 213 kvadratmeter store hus. Den 30. april 1976 holdtes der rejsegilde.

Alle menighedsrådets medlemmer deltog aktivt for at billiggøre projektet mest muligt. Nogle grupper købte lamper – under udsalg! Andre bestik og service. Og andre igen købte tæpper og gardiner, ligesom der var en gruppe, som indhentede tilbud om borde, stole og andet inventar, herunder hårde hvidevarer, kaffebrygger m.m. – Alt blev afregnet inden en varskoet momsforhøjelse!

Da huset stod klar til indvielse, og alt var betalt, var der ca. kr. 35.000 i overskud, hvilket frydede biskoppen. Overskuddet kunne så bruges til etablering og asfaltering af udvidet parkeringsplads.

I stiftet blev der nu et helt boom i opførelse af menighedshuse. Biskoppen anbefalede varmt rådene at kontakte Bangsbostrand for at udnytte menighedsrådets gode erfaring, men ingen af de øvrige opførte menighedshuse kunne konkurrere prismæssigt – ambitionerne var nemlig sat langt højere!

Indvielsen den 15. august 1976 blev både en festlig oplevelse – og en overraskelse. Det festlige bestod i optakten, der startede med festgudstjeneste i Bangsbostrand Kirke med biskoppen som prædikant. Herfra gik man i procession, med biskoppen og Præstholm i spidsen i fuld ornat, til konfirmandhuset medbringende de hellige bøger og kar. Flaget blev hejst for første gang, bistået af en af de kommende konfirmander.

Ved indgangsdøren forrettede biskoppen sin indvielsesceremoni, hvorefter huset blev åbnet for de mange gæster, og det kunne herefter, helt lovformeligt, benyttes til gudstjeneste, og det var hvad menighedsrådet ønskede.

Overraskelsen var, at biskoppen ville noget mere; han indviede samtidigt huset til kirkestatus, så det også kunne benyttes til alle former for kirkelige handlinger herunder dåb og vielser.

Så var konfirmandhuset klar til ibrugtagningen, og pastor Præstholm kunne glæde sig over gode lokaler til undervisning, og menighedsrådet til sine møder og til forskellige kirkelige arrangementer, både for børn og voksne.

Aksel Poulsen.

Aksel Poulsen, der var født i Gærum den 14. september 1930, var formand for Bangsbostrand Menighedsråd, da konfirmandhuset blev opført. Han døde den 21. april 2002.

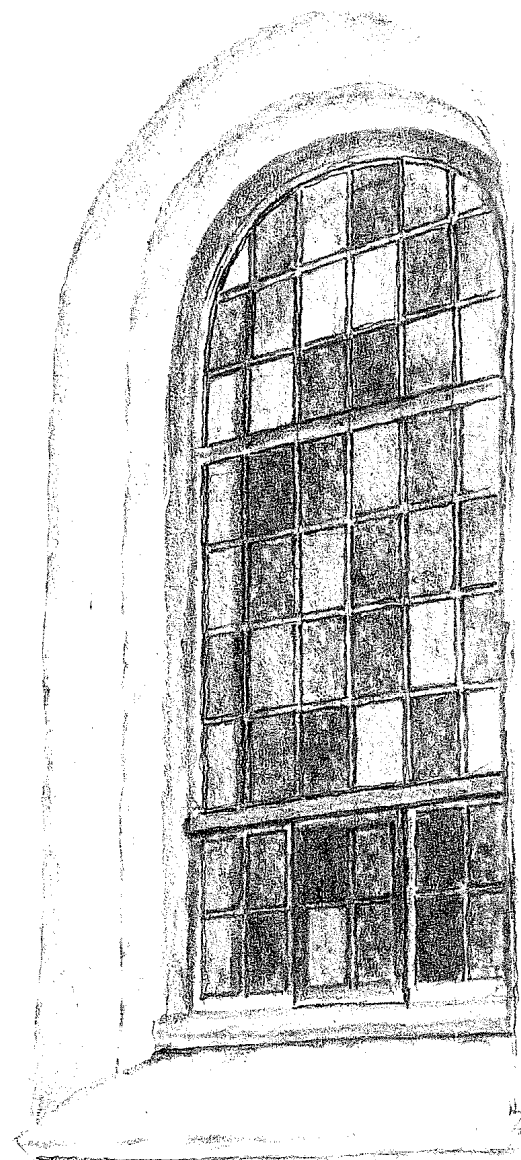
Som jeg husker det...

1902 står der på tårnet mellem de store træer. Vi boede lige ved siden af i det lange gule hus med de mange vinduer og den let skrånende græsplæne ned mod Bangsvej.

En dejlig forårsdag skabte de store træer en smuk grøn ramme omkring kirken, men en mørk efterårsaften, når man alene skulle gå det sidste stykke hjem over pladsen foran kirken, så kunne de store træer meget nemt tage form af både trolde og andre farlige væsner. Så løb man over kirkepladsen, uden at se hverken op eller ned, for hurtigst muligt at nå i sikkerhed i den gule præstegård bag kirken.

Gammel er kirken ikke. 1902, ingenting i forhold til 1202, men for en lille dreng er 1902 lige så langt væk som 1202.

Vi kom dertil i efteråret 1947. Jeg var kun lige fyldt 2 år, så jeg har ingen erindring om den lange rejse fra København, men jeg kan huske jordvejene. Dengang var Bangsbostrand stadig et fiskerleje. Søndergade var asfalteret, men alle de små veje, der gik ned til havet, var stadig grusveje eller blot jordveje. Bangsvej, som vi boede ud til, var kun en jordvej dengang. Præstegården var vejens eneste hus. Der var et par havehuse og nogle kolonihaver, og så var der en herlig gammel byggetomt og

nogle dejlige marker, hvor man kunne lege. Verden var de første år afgrænset af Søndergade mod øst og banedæmningen mod vest.

På Søndergade måtte vi ikke lege. Det var alt for farligt, for der kørte biler og ikke mindst store lastbiler med fisk. Dengang kunne de også køre stærkt.

Da jeg som 6-årig lige havde lært at cykle, men ikke lært at bremse endnu, kørte jeg lige ud i en svensker, der skulle skynde sig til færgen. Det kostede heldigvis kun et par dage i sengen, men det gav respekt for Søndergade.

Toget bag banedæmningen var en spændende udfordring. Mavekrampen var næsten ikke til at holde ud, men alligevel fyldt af vindunderlig spænding, når man lå og gemte sig i grøften, mens toget kørte forbi. Vi havde lagt en 1 øre på skinnerne for at se, hvor stor den kunne blive. De store drenge havde fortalt os, at togføreren godt kunne finde på at hælde kogende vand over os, når toget kørte forbi, for vi kunne jo vælte toget med vores sabotage, sagde de. Det er synd med alle de hegn omkring skinnerne i dag, for så skal spændingen bare afprøves på endnu farligere vis.

Min mor var gammeldags præstekone. Hun havde nok som ung drømt om en uddannelse som sygeplejerske. Hun havde i 30'erne boet i Paris i 5 år, men da hun i Versailles-parken fik min far til at

fri til sig, vidste hun godt, at så havde hun også sagt ja til at blive præstekone på fuld tid. Andet kunne hun ikke forestille sig.

Menighedsrådet forventede ved indsættelsen i efteråret 1947, at præstekonen stod for den efterfølgende servering i konfirmandstuen. Min mor ville gøre det så godt som muligt, så hun lavede snitter, men hun kunne godt se, at de stak noget til det, bangsbostranderne. For dem var det noget pjatværk. Små humpler rugbrød, som man ikke kunne blive mæt af.

At hun var lidt tosset, fik de bekræftet, når hun senere hen serverede suppe med "fårelorte" i (champignonsuppe) og hellig ko (roastbeef). Suppe skulle være med melboller eller ærter og kød skulle være gennemstegt, mente de.

Vi levede af hummer, asparges og brisler som børn. Fiskerne kunne ikke altid se, hvilke hummere, der opfyldte mindstemålet. Derfor var der ofte hummere i en last, der var for små til at gå på auktionen. Dem smed man ud, indtil min mor opdagede det og bad om at få dem.

Asparges fandt hun og far ud af, at den sandede jord var god til, og brisler var affald for slagteren, men ikke for min mor, så hun fik det, han ellers ville have smidt ud.

Lidt hummer og lidt brisler var bare en bekræftelse for dem på, at hun var tosset, men min mor

var ligeglad med, hvad de sagde, og netop derfor respekterede de hende.

Min mor har nok altid spurgt om det nyttige. Det var hun nødt til, mest de første mange år, hvor præstelønnen var lille, og præsten var upraktisk, men hun kædede altid det nyttige sammen med det, hun fandt rigtigt. Det handlede hun ud fra, dermed gav hun sammenhæng, tilbageblik og fremsyn.

Præsten var upraktisk, det vidste de godt i Bangsbostrand. Han var klog. Han brugte aldrig manuskript, når han prædikede eller talte, men han kunne alligevel huske næsten alting. Til gengæld kunne han ikke altid huske, hvem der var hvem, når han mødte folk på gaden, men de holdt af ham og hans kone alligevel, selvom hun var lidt tosset, og han var både upraktisk og glemsom.

Min mor faldt somme tider i dybe depressioner. Dengang vidste man ikke, hvad hun fejlede, senere fandt man ud af, at hun var maniodepressiv. Min mors sygdom kunne somme tider blive så alvorlig, at hun måtte indlægges på sygehuset i Brønderslev. Så kom de og hentede os børn. Vi blev fordelt rundt omkring i sognet hos gode mennesker. De vidste, at min far ikke kunne klare både at være en god præst og passe sine fire børn.

Derfor gjorde de, som de gjorde. Det var der ikke så meget snak om. Tingene skulle fungere, og præsten og hans kone var gode mennesker, som de holdt af, og som altid hjalp, hvor de kunne. Så skulle de selvfølgelig hjælpes, når de havde brug for det. Det var der ingen grund til at snakke så meget om. Man snakkede ikke så meget dengang. Man handlede i stedet for.

Vi boede næsten neden under Pikkerbakkerne. De var en vigtig del af vores barndom. Her byggede vi huler om sommeren. Her kørte vi med kælk om vinteren.

Jeg var helt vild med at køre med kælk. Det var fordi, jeg havde den bedste kælk og derfor kunne køre hurtigst og længst.

Det var egentlig ikke min kælk. Det var min søsters. Den var lavet af Rønne. Han var rigtig håndværker. Han kunne lave ting, der duede til noget. Det var noget med mederne på vores kælk. De var konstrueret på en helt speciel måde, der gjorde, at den var den bedste kælk på bakken.

Min søster turde ikke køre så stærkt, som den kunne køre – i hvert tilfælde fik jeg hende overbevist om, at hun ikke turde – derfor var det mig, der brugte kælken, næsten hele tiden. Der er ingen større lykke end at være den hurtigste på en kælkebakke.

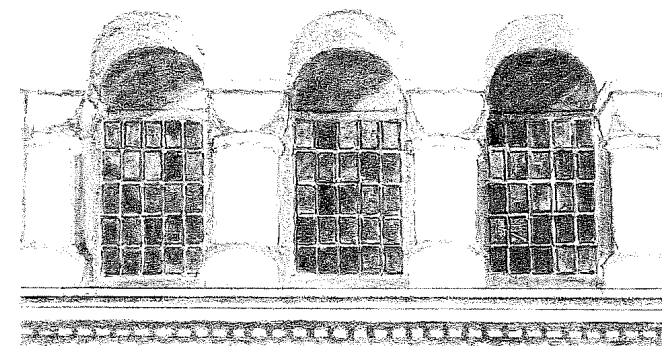
I foråret 1955 var foråret helt specielt på bakken. Den 4. maj om aftenen løb jeg, sammen med andre drenge, rundt og tændte ild i nogle små blikdåser.

Det var David og far, der havde fundet på det. David var vores kredsleder i FDF. Vi forguede ham og var altid med på hans skøre påfund. Han havde fundet på, at der i anledning af 10-året for befrielsen skulle laves et kæmpestort lysende 10-tal på bakken, og min far havde fortalt ham, at man kunne bruge små dåser fyldt med petroleumsvædede klude til at lave 10-tallet.

Hvordan han havde fået lov af brandmyndighederne, det ved jeg ikke. Hvis jeg husker ham ret, havde han slet ikke spurgt. Det gjorde man ikke dengang.

I hvert tilfælde løb jeg rundt på bakken og tændte dåser. Da vi var færdige styrtede vi hjem for at se det flotte syn, og så syntes vi, at vi var en del af befrielsen.

Det var ellers ikke noget, vi snakkede så meget om, krigen og befrielsen – de 5 onde år, som de voksne sagde – men ellers sagde de ikke så meget. Det var en tid, man havde levet igennem, ikke noget man besværede børn med. De skulle have lov til at lege. Og så legede vi krig, uden der var voksne, der blandede sig i det.

Vi blev ikke sådan rodet ind i alle de voksne forhold dengang. De var der for det meste, når vi havde brug for dem, men ellers blandede de sig ikke.

Det har vi ikke husket at føre med os. Vi er der ikke altid, når der er brug for os, til gengæld blander vi os hele tiden, når vi er der.

De faste holdepunkter. Selvfølgelig var det mest mor og far. De var hjemme hele tiden. Når far var på studereværelset, som det hed dengang, sagde vi ikke noget til ham. Når han var gal, sagde vi slet ingenting.

Vi vidste altid, når han var gal, for så gik han. Vores gulvtæpper blev altid slidt efter min fars "raseribaner". Sådan hang tingene sammen og var til at forstå.

Så var der David, vores kredsleder i FDF. Han kunne fortælle og arrangere røverlege på bakken.

Vi styrtede op og ned for at fange banditter. Når vi fangede dem, opdagede vi altid, det var snyd. Det var bare nogle voksne inde fra byen (eller norden for Båder Bæk, som vi sagde), der havde klædt sig ud, men næste gang hoppede vi på den igen. Og styrtede op og ned af bakken en gang mere. For David var verden enkel. Vi holdt møder i missionshuset. Når møderne var almindelige, hang Jesus oppe på væggen og fulgte med. Det var helt i orden, for han var selvfølgelig en vigtig del af vores liv, men gik det for vildt til, (dvs. lavede vi fester med springvand og træer i missionshusets store sal med de gule bænke) sagde David: "Hent tæppet drenge!", og så hentede vi tæppet og David lagde det over Thorvaldsens Jesus-figur. Han skulle ikke se med, når det gik alt for vildt til. Det, syntes vi, var helt i orden, han var der alligevel, vidste vi. Sådan var tingene enkle og til at forstå. Min far kom aldrig med en teologisk forklaring på det, David gjorde. Det var min far for klog til. Det ville have ødelagt det hele, vidste han godt.

Det meste af bakken kan man ikke gå på i dag. Det er militært område. NATO, overvågning af danske farvande og så en hemmelig olieledning. Vi vidste alle sammen, hvor den var. Jeg tror, militæret var ligeglad med, hvad vi vidste, men vi følte os vældig betydningsfulde, fordi vi kendte til en

hemmelig olieledning. Os drenge, statsministeren og den amerikanske præsident vidste det, men så heller ikke flere. Jo vi var noget.

Den værste nat med bakken, var den nat, hvor fire drenge var drevet til havs på en isflage. Der blev sendt marinesoldater i både ud for at lede efter dem. De tændte de store projektører, så der var lyst i vores stuer og mit værelse hele natten. Det var uhyggeligt med de projektører.

En af dem på isflagen var storebror til en af mine kammerater. Den nat var bakken uhyggelig med dens lys ud over havet, hvor fire drenge drev rundt.

Drengene blev reddet, men en af bådene med marinesoldater i blev skruet ned af isen. Der var meget stille i skolen den næste dag. Vi kunne også se bakken hele tiden fra skolen og ham, der var lillebror, var der jo.

Bakken var på en eller anden måde altid med, både i vores historier og i vores daglige liv.

Min storebror havde det værelse, jeg synes var det bedste. Man skulle over et loft for at komme til det. Skyggerne på det loft var gode næringskilder til en drengefantasi, men når først man var kommet over loftet, så havde man det for sig selv. Det loft gjorde, at man følte sig langt væk fra resten af

familien. Der var lagt afstand, man var blevet noget. De skulle gå et stykke vej, før de kom til en. Man kunne nå at få gemt hemmelige ting væk, fordi man kunne høre dem komme.

Det allerbedste ved værelset var udsigten. Fra det værelse kunne man se havet.

Det hav, der altid var en del af ens liv. Der sejlede man, der fiskede man, der svømmede man – helt ud til bundgarmspælene, hvis man virkelig duede til noget.

Da min storebror rejste hjemmefra, fik jeg værelset. Det var en stor dag. Nu kunne jeg se havet. Jeg havde det somme tider lidt svært med havet og mine forældre. Det var, fordi mine forældre var anderledes. Mange af de andres forældre var fiskere. Og var de ikke selv fiskere, så havde deres far eller farfar været det.

En fisker bader ikke. I hvert tilfælde ikke dengang. Han kunne heller ikke svømme. Havet skulle man ikke lege med. Det kunne være farligt.

Det var havet, der gav brød på bordet, men det var også havet, der tog liv, når det var det, det ville. Havet kunne man ikke bestemme over. Det skulle man omgås med varsomhed.

Fiskerne kunne godt forstå, at uforstandige børn badede i havet, men de kunne ikke forstå, at for-

nuftige mennesker som præsten og hans kone også badede i det.

Der var aldrig nogen, der sagde noget direkte til mig om det, men jeg vidste godt, hvad de mente og var lidt flov over, at mine forældre gjorde sådan noget.

Kirken var sammen med missionshuset vores kulturelle centrum. Det var her, vi mødte hinanden. Det var her, vi efter kirketid indgik vigtige aftaler.

Vi fik vores første folkevogn i begyndelsen af 50'erne. Der var ikke så mange i Bangsbostrand, der havde bil dengang. Efter en gudstjeneste blev det ofte aftalt mellem min mor og andre af damerne, at der nemt kunne være op til 10 personer i folkevognen på søndagsturen. Børnene kunne jo stable i kassen under bagruden. Min far elskede de ture, hvor han kunne få lov til at fortælle noget af alt det, han vidste.

Senere da vi blev lidt ældre og syntes, vi var for gamle til familieturen i folkevognen, kom vi alligevel stadig til søndagsgudstjenesten, også efter konfirmationen, også uden at få penge for det, for det var her, uden for kirken, at vi efter gudstjenesten aftalte at gå tur med pigerne. Dejlige lange ture ud ad Donbækvej til Vandværksskoven, hvor vi drak kaffe på traktørstedet. Hvis det havde

været en rigtig god tur, havde man fået lov til at holde en af pigerne i hånden. Mere blev det ikke til dengang.

Bent Haller fortæller i en erindringsnovelle fra 1990 om sin skolevej til Bangsbostrand Skole: ”Nu kunne jeg se vinduerne i skolen, sorte kvadrater i en rød klods, bag de høje birketræer mellem præstens have og det skumle cykelskur. Nu var der kun to huse tilbage, så skulle jeg dreje til venstre og gå forbi den lange gule præstegård. Det var mærkeligt, at der ikke boede børn i de huse jeg kom forbi.”

Bent Haller husker forkert. Der boede børn i de huse, han gik forbi til skole. Vi boede f.eks. 4 børn i præstegården, men det er egentlig lige meget. En fortælling handler ikke om at huske nøjagtigt, hvad der skete. Faktisk handler meget af vores selvfortælling om at blive bevidst om de fortællinger, som vi allerede lever med og i. Før vi fortæller om os selv, er der allerede blevet fortalt om os, endda længe før vi har tilegnet os evnen til selvfortællingen.

For at erindringen skal give mening, må vi glemme det meste af det, vi har oplevet. Det er nemlig fortællingens kraft til at etablere en fælles mening og danne grundlag for det individuelle identitets-

arbejde, der afgør dens rigtighed. En mytes værdi er, at den skaber mening. Dvs. at en fortællings rigtighed slet ikke er af empirisk karakter, noget der kan måles og vejes. Fortællingen er af psykologisk karakter, for fortællingen giver vores identitet form og mening.

Vi boede 4 børn i den lange gule præstegård. Vi voksede op og blev dannet af skolen bag kirken, af kirken og missionshuset, men også af havet, skoven og Pikkerbakkerne. Vi oplevede en lille verden, først grænset af Søndergade, banedæmningen og marken overfor, senere voksede vores lille verden sig større, og grænsen blev Båder Bæk, Understed og Flade Bakker, og til sidst var vores verden så stor, at grænsen gik helt til Limfjorden. Større bliver verden aldrig, når man bor i Vendsyssel og ved, at himlen bliver anderledes og mere blå, når man kommer over eller under Limfjorden.

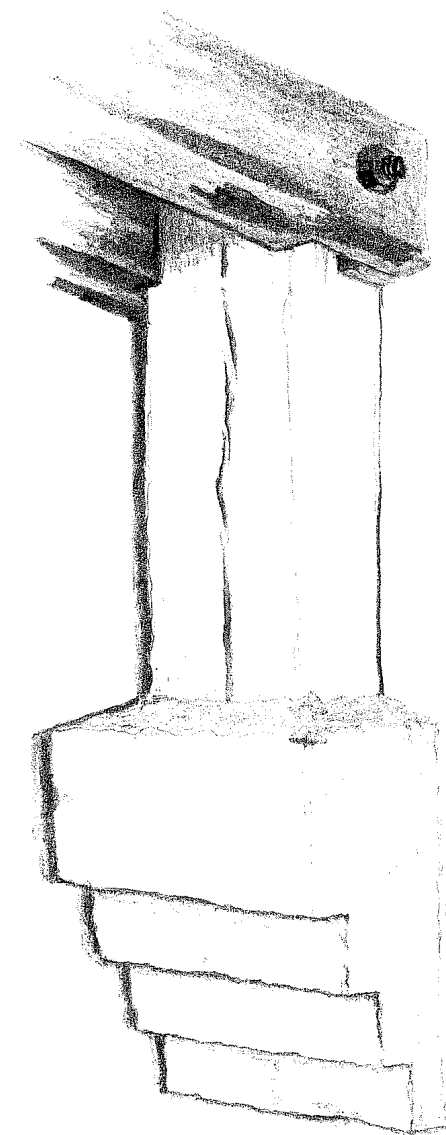
Vi voksede op i Bangsbostrand i Vendsyssel. I en verden, der stadig hang sammen og gav sammenhæng. Den forandrede sig meget i de 14 år, vi boede der. Vejene blev asfalteret, marken blev bebygget, skolen blev mere end dobbelt så stor, men sammenhængen var der hele tiden. Den sammenhæng, der måske gjorde det muligt senere hen at finde mening også i kaos. Den sammenhæng, der dengang et eller andet sted havde sit centrum i kirken fra 1902.

Byggehistorier fra firserne og halvfemserne

I cykelløb er det en fordel at ”ligge i baghjul” – at være sidst i feltet eller gruppen og udnytte de aerodynamiske fordele, som er et resultat af at køre bag de forreste i feltet. Uden at nogen skal forledes til at tro, at jeg i alle livets forhold ynder at komme sidst eller være bagefter, vil jeg ikke lægge skjul på, at det har haft visse fordele, at jeg – som medlem af redaktionen – har kunnet vente med at skrive mit bidrag til denne jubilæumsbog. At læse Bent Hallers og Henrik Sommers bidrag har været en stor inspiration for mig, for de rører ved nogle strenge, som har klangbund dybt i mit sind, for selv om jeg er et par år yngre end dem, er min barndoms land i vid udstrækning det samme.

Det daglige faste holdepunkt – ud over mit hjem på Højrupsvej – var Bangsbostrand Skole, og skulle nogen mene, at mit forhold til autoriteter er ret afslappet, så er denne holdning muligvis grundlagt – ikke på skolen med dens mange ubestridelige autoriteter – men på vejen dertil, hvor jeg skulle krydse Sæbybanen.

At respektere de røde lys og bommene her var ligefrem spild af værdifuld barndomstid, for bommene blev sikkert rullet ned i henhold til en køreplan; men toget kørte ret planløst.

Ud over mine forældre, bedsteforældre og øvrige nære familie var de faste pejlemærker for mig: Stoffer, Søren og David og alle de andre gæve ledere i FDF.

Da David var høvdingen, den – skønt beskeden af fysisk fylde – store leder, også åndeligt, tøver jeg ikke med at udråbe ham som den person – uden for min familie – der i de unge år havde størst betydning for mig som person. For ingen, som mødte David, var i tvivl om, at glæde og humor var vigtige elementer i hans liv; men slet ingen, som hørte eller oplevede ham, var i tvivl om, at for David var det største troen på Gud – vor kærlige fader. Den brændte han for, og fra den fik han kraften og energien til sit helt ufattelige engagement.

Jeg havde i en lang periode den glæde at arbejde tæt sammen med ham, og jeg vil meget gerne kaldes én af Davids drenge.

Vi mødtes mange steder: i KFUM i Søndergade (nu hjørnet af Lisborgvej), i konfirmandstuen, i Møllehuset til basar og forældrefester, hvor rene udstyrsversioner fra verdensdramatikken blev fremført, i missionshuset, hvor jeg ofte under indøvelsen af musikalske indslag har været med til at lave ”rock i synagogen” og helt fra den første ungdom i kirken; for var man først blevet leder

i FDF – af nok så lav grad – så kom man også i KFUM og –K, og så hørte det med, at man gik i kirke. Om ikke for andet så for at aftale turene til traktørstedet i Vandværksskoven.

Med denne ballast og set i dette perspektiv var det vist næsten naturgivent, at jeg i 1984 – nogle år efter at jeg var ophørt med at være aktiv leder i FDF – stillede op til menighedsrådsvalget og blev et af de mange nye rådsmedlemmer.

Da rådet skulle konstituere sig, blev jeg valgt til formand, og denne post indtog jeg i 14 år – i en periode, hvor sognekirken i høj grad indrettede sig på at være kirke i et nutidigt bysogn – på mange måder noget helt andet end Hallers, Sommers og mit barndomssogn.

Når jeg som leder i FDF skulle hjælpe mine drenge til at erhverve det eftertragtede kirkemærke, gjorde jeg meget ud af at fortælle, at en kirke ikke kun var en bygning – nogle mursten eller andre sten; men også menneskene i den, menigheden – de ”levende stene”.

Jeg er overbevist om, at havde vi nye menighedsrådsmedlemmer nogle visioner med ind i det nye virke, så handlede de om ”de levende stene” – om menighedens liv og vækst. Alligevel blev det en

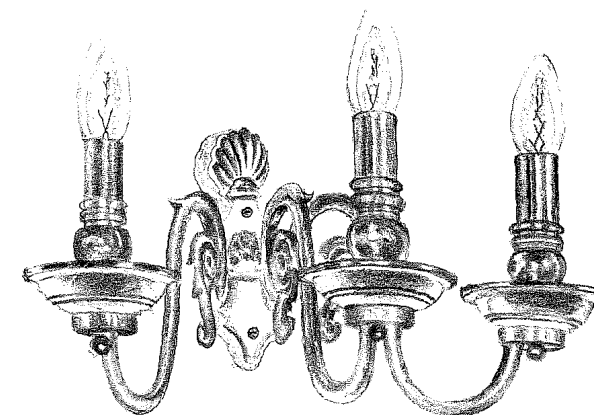
byggesag, som kom til at fylde mest i den næste lange periode, samtidig med at nye idéer blev afprøvet, og nye skikke indført.

I eftertankens lys kan jeg godt forstå det, for vi havde jo erfaringen med os fra Ungdomsborgen, at de fysiske rammer betyder noget, og at det giver ny kraft og inspiration at samle aktiviteterne.

Bangsbostrand Kirkes aktiviteter var også spredte: Kirkekontoret i huset på hjørnet af Bangsvej, konfirmandundervisningen i konfirmandhuset og i konfirmandstuen ved præstegården, kirkekaffe samme sted, selv om kaffen blev brygget ved kirkekontoret. Sogneaftener blev holdt i Ungdomsborgen og meget menighedsarbejde i missionshuset.

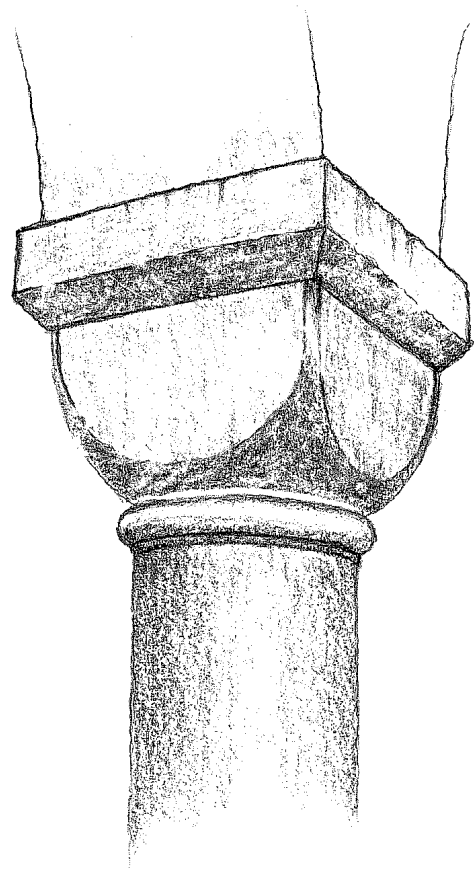
Så da sognet sammen med det nye menighedsråd blev begavet med en præst med visioner, tegnede billedet sig lidt efter lidt: Der måtte bygges en sognegård.

Vi plejer at sige, at selve byggeriet af sydfløjen, som vi kalder menighedslokalerne ved kirken, tog 8 måneder; men forberedelserne til byggeriet 8 år. Det er derfor klart, at det efterfølgende ikke kan være en minutøs gennemgang af hele byggesagen, men i erindringen gemmer jeg på erfaringer og oplevelser, som jeg gerne deler med andre, og de udgør derfor en stor del af historien om sydfløjen. At tale om penge er yderst trivielt; men af snak

alene rejses intet hus, så det var nødvendigt også at skabe et økonomisk fundament for bygningen af de nye lokaler. Da penge i den kirkelige verden kommer fra kirkeskat, var det nødvendigt at skabe forståelse for planerne i provstiets øvrige sogne, i provstiudvalget, hos biskop og stiftsøvrighed og i Kirkeministeriet.

En væsentlig del af denne propagandavirksomhed foregik ved de årlige budgetmøder, hvor formænd og kasserere fra alle provstiets sogne mødtes med provstiudvalget og på skift fremførte ønsker og planer for fremtiden. Med tiden kom jeg til at sætte pris på denne forsamling, hvor jeg i begyndelsen af min formandsperiode var den yngste. Det siger et og andet om kirkeverdenen, at jeg stadig

var en af de yngste, da jeg 14 år senere afsluttede mit virke.

Fra første færd blev jeg utvivlsomt af mange af de øvrige formænd og kasserere betragtet som lidt af en provokatør. Med tiden tror jeg, at dette ind-

tryk blev lidt mere nuanceret, men da jeg ved et af mine første budgetmøder havde siddet og hørt på fremførelsen af de yderst beskedne ønsker fra de øvrige sogne, takkede jeg for spareviljen, for vi i Bangsbostrand kunne let bruge alle pengene. Bemærkningen var naturligvis fremført med glimt i øjet og i samme tone, som hyppigt blev anvendt af en tidligere omtalt lille og meget kendt bangsbostrander, og sådan blev den heldigvis også opfattet af nogle i forsamlingen.

Som det vil fremgå af det følgende, måtte der undertiden krydses klinger med provstiudvalget; men grundlæggende var udvalget en uvurderligt positiv samarbejdspartner. Og særdeles fremsynet. Fra første færd, hvor talen faldt på nybyggeri, blev Bangsbostrand Kirkekasse lejlighedsvis begavet med en "julegave" og årsbudgettet forsynet med en post, som svarede til de forventede udgifter, hvis de nye lokaler havde været en realitet. Dette betød en ganske anseelig opsparring til byggeriet.

Hyppige besøg i provsteboligen på Glentevej hørte også med til formandsjobbet i ansøgnings- og byggeperioden, for al korrespondance med myndigheder skulle have provstiets påtegning. Det var ofte formålstjenligt at give skrivelsen et par mundtlige bemærkninger med på vejen,

blandt andet derfor kom jeg til at kende provst Hyttel godt og sætte pris på bekendtskabet.

Af og til var provsten ikke hjemme, og så var fru Hyttel flink til at modtage skrivelser med tilhørende "instruks". Ved en sådan lejlighed kom jeg direkte fra mit job iført mit normale arbejdstøj, cowboybukser og en nogenlunde pæn skjorte. Da jeg havde afleveret skrivelsen til fru Hyttel, spurgte hun: "Hvem er det egentlig, du er?"

Jeg svarede: "Jeg er Leo fra Bangsbostrand," hvortil fru Hyttel replicerede: "Nå, ja – du plejer ellers at være så pæn i tøjet!"

Hun måtte siden høre en del for den bemærkning.

Den første alvorlige kamp med de højere myndigheder foregik ved mødet med stiftsøvrigheden med flere, da vi efter en del tovtrækkeri forsvarede vort første projekt i den gamle konfirmandstue.

I mødet deltog blandt andre biskop, stiftamtmand og stiftsfuldmægtig suppleret med bygningskyndige konsulenter og fra lokalt hold repræsentanter fra provstiet. Men inden var naturligvis foregået mangt og meget.

På baggrund af menighedsrådets analyser og behovsbeskrivelser havde arkitekten lavet et udkast til nybyggeri, som vi forsvarede med begejstring.

I projektet var præsteboligen bibeholdt og de nye

lokaler bygget til dennes vestende og forbundet til kirkens korende med en glasgang.

Projektet stødte på forskellige regler og cirkulærer, som jeg med den uerfarnes begejstring anså for at være bureaukratiske detaljer, hvorfra man let burde kunne dispensere. Efter mødet var jeg mindre uerfaren. Selv om engagementet var højt, foregik mødet i en god tone; men vi mødte kvalificeret modstand. Vort engagement gjorde imidlertid indtryk og pludselig kom forløsningen fra daværende biskop, Henrik Christiansen, da han foreslog, at vi købte et hus til præsten og inddrog præsteboligen i nybyggeriet.

Jeg fattede ikke straks pointen i denne bemærkning; men et blik fra arkitekten fortalte mig, at vi skulle være tilfredse. Og sådan blev det. Et par dage efter præsenterede arkitekten et nyt rids, og så var vi om muligt endnu mere begejstrede.

Menighedsrådet valgte fra første færd at rådføre sig med arkitekt Øjvind Jørgensen, som vi kendte fra det daglige som vores bygningskyndige rådgiver i mange sager vedrørende vore mange huse. Mellem ham og mig var kemien i orden, så det blev til rigtig mange saglige, men også hyggelige møder i tegnestuen i huset på Kirkepladsen, som nu rummer Frederikshavn Sogns sognehus. I kanten i overetagen blev jeg mange gange budt på

kaffe, mens detaljer ved byggeriet blev drøftet, eller gode råd om spillet med myndighederne blev serveret af Øjvind, som foruden at være en særdeles kapabel arkitekt, også var yderst erfaren som kirkebygger.

Jeg holdt meget af den kreative atmosfære på tegnestuen, så da jeg endelig en skønne dag havde godkendelsen til byggeriet i hånden, var telefonen ikke tilstrækkelig. Jeg måtte ned til Øjvind og personligt overrække ham den længe ventede skrivelse, og så blev der skålet i Gammel Dansk, for en højtidsstund var det.

Godkendelsen kom i hus, men først efter lang ventetid, og først efter at jeg havde tilført nye rutiner til min – i de tider – pressede dagligdag. Af natur er jeg ret tålmodig; men blot at sætte sig ned og vente på svar på vores ansøgning – den gik ikke. Så jeg gjorde det til en fast rutine at ”rykke” en gang om ugen i stiftsøvrigheden og i Kirkeministeriet. Også for at kunne svare oprigtigt på menighedsrådets spørgsmål, når der blev spurgt til sagens gang.

Det var i denne periode, jeg med en vis misundelse tænkte på det flertal af menighedsrådsformænd, som ikke – ud over formandshvervet – havde et job at passe.

Som tidligere omtalt havde det endelige projekt den afledte virkning, at vi måtte finde en egnet bolig til præsten og hans familie. Flere huse var på tale; men sluttelig kastede vi vor interesse på huset på Skovalléen, som stadig fungerer som præstebolig. Huset faldt også i præstegårdskonsulentens smag; men provstiudvalget kunne ikke lide prisen. Vi – og dermed jeg – blev derfor sat til at bide skæer med sælgeren i skikkelse af en respektomgærdet bankdirektør.

Også dette blev en udfordring til min sagtmødige natur, for handelen – da den endelig var kommet ind i terminalfasen – blev afgjort i løbet af en formiddag en ganske almindelig hverdag, hvor jeg egentlig skulle have passet mit job.

Bankdirektøren meddelte, at nu måtte handelen afsluttes.

Jeg kontaktede provstiudvalget i skikkelse af journalist Lauge Bock, som forklarede mig, at jeg skulle fortælle direktøren, at vi handlede kontant til den og den pris.

Et par runder måtte der til; men så var sognepræstens nye adresse også en realitet.

At bygge er spændende, især når det bliver konkret, og man kan se stregerne på tegningerne blive til virkelige detaljer.

For hele menighedsrådet var det en spændende tid, for intentionen havde fra første planlægnings-

færd været at inddrage det samlede råd i flest mulige beslutninger. Sammenholdt med meget andet menighedsrådsstof var dette dejligt håndgribeligt, og enighed var fremherskende. Blot ikke da emnet var farven på køkkenskabenes låger. Her skiltes vandene; men uden at slå skår i fællesskabet.

Naturligvis kunne vi ikke have det samlede menighedsråd til at færdes på byggepladsen og føre tilsyn med håndværkere og arkitekt, så et byggeudvalg blev nedsat, og specielt må ét medlem fremhæves for sin indsats, Henry Corneliussen, der var et uvurderligt bindeled mellem menighedsrådet og folkene på byggepladsen. Det fornemmede jeg tydeligt, når jeg en sjælden gang havde mulighed for at deltage i de ugentlige byggepladsmøder.

Et vist drilleri mellem håndværkere og arkitekt hører vist med i byggeverdenen. Arkitekten klagede gentagne gange over roderi på byggepladsen og bad mestrene sørge for, at deres folk ryddede op efter sig. Ved et byggemøde lovede han bål og brand, hvis der ikke var ryddet ordentligt op ved ugens udgang.

Lige meget hjalp det, og fredag aften ringede arkitekten og klagede sin nød. Skulle vi engagere et rengøringsfirma på håndværkernes regning? Udgangen på snakken blev, at arkitekten, Henry, min

søn og jeg og et par stykker mere mødtes lørdag formiddag og mugede ud efter håndværkerne.

Efter den festlige indvielse og ibrugtagningen af de nye lokaler har jeg mange gange været vært ved rundvisninger – ofte for fremmede menighedsråd, som har villet hente inspiration til forestående byggerier. De fleste har kommenteret harmonien i farvevalget i lokaler og inventar og det umiddelbare indtryk af kvalitet. Et bevidst farvevalg koster ikke ekstra – og skyldes i dette tilfælde arkitekten. Kvalitet er på længere sigt ikke dyrere – og heller ikke nødvendigvis på kort. Jeg kunne i det hele taget have lyst til at kommentere kritikken af dyrt kirkebyggeri. Givetvis er den sine steder berettiget; men jeg er overbevist om, at mange skattekrone har været sparet, hvis man stillede samme kvalitetskrav til offentligt byggeri – og især hvis man ligeså systematisk holdt bygningerne vedlige.

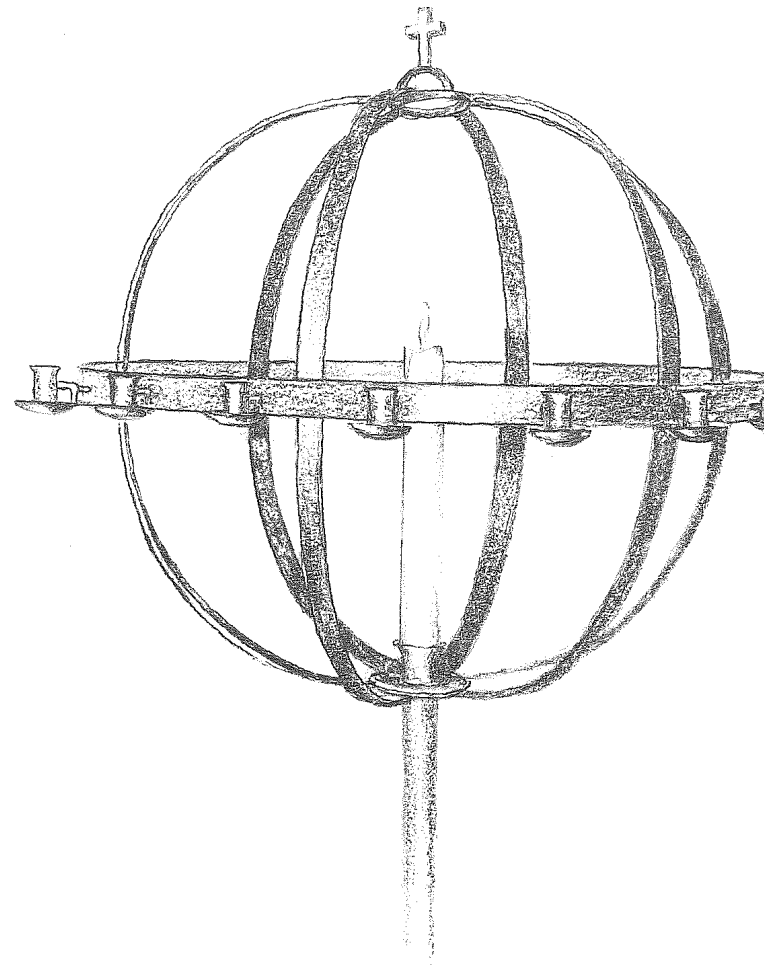
De årlige bygningssyn og de faste poster på budgetterne er med til, at kvaliteten bevares, og at der skrives ind, inden små fejl og mangler bliver til uoverskuelige problemer.

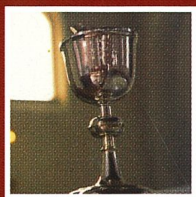
I det daglige og ved talrige arrangementer opleves bygningskomplekset med kirkerum og lokalerne i sydfløjen som et organisk hele, hvis enkelte dele spiller fint sammen. Dette skyldes en detalje, som i projekteringsfasen havde højeste prioritet i

menighedsrådet. ”Sammenbindingen af kirke og menighedslokaler”. Denne detalje var den eneste, som blev mødt med kritik fra beboere i sognet – ikke voldsomt, men mere i form af tænksumme panderynker. Og sådan må det naturligvis være, for en kirkebygning må omgærdes med respekt. Også selv om kirken kun er hundrede år. Denne respekt bør også være til stede, når nuværende og kommende menighedsråd planlægger ændringer i selve kirkerummet. De valgte løsninger skal kunne bære ind i fremtiden og tage hensyn til, at kirkerummet bærer på følelsesmæssigt arvegods hos sognets beboere.

Leo Sørensen

*Leo Sørensen var formand
for menighedsrådet ved
Bangsbostrand Kirke fra
1984 til 1998*

Dette jubilæumsskrift, der udgives i anledning af Bangsbostrand Kirkes 100 års jubilæum, er ikke en historisk dækkende beskrivelse af sognet og dets kirke gennem perioden, men et kalejdoskopisk glimt af sognets liv.

Inspirationen er fundet i:

- menighedsrådsprotokoller og gamle aviser
- beretninger fra tidligere menighedsrådsformænd
- erindringer formidlet af en søn af en tidligere markant sognepræst
- et nyskrevet digt af én af vor tids betydeligste digtere.

Bogen er levendegjort og indrammet af tegninger og fotografier.

ISBN-nr. 87-87924-196